

Nätsäkerhetsavdelningen

Minnesanteckningar Driftsäkerhetsforum 4 maj 2018

1. Inledning och presentation

Alla hälsades välkomna och en kort presentationsrunda följde.

2. PTS tillsynsarbete

- Driftsäkerhet på landsbygden

Efter att ha mottagit en del klagomål på avbrott och störningar i bredbandsuppkopplingen startade PTS under hösten 2017 ett projekt i form av en studie och planlagd tillsyn för att kunna få in info från operatörerna. Inriktningen var helt och hållet mot driftsäkerhet.

I de utvalda kommunerna (Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Dorotea och Strömsund) träffade PTS nationella operatörer, stadsnät, räddningstjänst och hemtjänst m.fl.

Vi fick bättre kunskap om hur det ser ut. Slutsatserna blev att det i det stora hela fungerar bra och de problem som finns är inte i huvudsak kopplade till driftsäkerhet utan mer till kopparnätet, mobiltäckning och kapacitet vilket var det vi ville avgränsa oss från i vår studie.

Alla har inte bredband. Det finns lite folk, litet skatteunderlag, långa avstånd och det är inte lättgrävd terräng. Kommunerna är bra på att tänka ut lösningar. De problem som finns har ofta att göra med att man inte har en fungerande samverkan.

Åtgärder att jobba vidare med är t.ex. att fokusera på att sprida mer kunskap och samverka och fortsatt arbete med tillsyn enligt våra driftsäkerhetsföreskrifter. Även de avdelningar på PTS som jobbar med täckningsfrågor har involverats i det fortsatta arbetet.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

Kommentarer:

Driftstörningsinfo är viktigt och finns att få på samverkans-webben. PTS bör ha ett stort intresse där eftersom man bekostat samverkans-webben och man bör lyfta fram att verktyget utnyttjas bättre. Det finns också Navet som strax driftsätts.

PTS replikerar att detta är sådant som ingår i kunskapsspridning.

Störning slår hårdare på landsbygden.

PTS svarar att det är det som gör att de känner sig utsatta – det finns ingen plan B.

I början av 2000-talet mötte man motstånd hos vissa kommuner mot utbyggnad av mobilmaster.

PTS spektrumavdelning jobbar mycket med det.

- Erfarenheter från årlig tillsyn

Tillsynen som omfattar de fem största operatörerna avslutades för en dryg vecka sedan. PTS granskar att man lever upp till kraven på incidentrapportering. Alla objekt var väl förberedda inför tillsynen.

Incidentrapporterna är över lag tydliga, innehåller den info som krävs och kommer in i tid. I bifogad presentation finns detaljer kring antal inrapporterade incidenter och fördelningen mellan de största operatörerna samt det totala antalet. Där finns även antal rapporterade avbrott o störningar per operatör över tid, vanliga orsaker till avbrott och störningar samt exempel på vidtagna åtgärder och lärdomar.

PTS bedömning i tillsynen är att vidtagna åtgärder ser bra ut. Många gånger är det organisatoriska som brister och inte det tekniska.

Kommentarer/frågor:

Har ni samlat hur många incidenter som är orsakade av vissa typer av skador?

Nej, PTS har ingen direkt statistikdatabas men har tillgång till alla upplysningar och försöker följa trenderna. Vi ser att det blir efterverkningar av en grundorsak t.ex. strömavbrott och vad det leder till. Alla incidenter som varit undre året kommer sammanfattas i PTS tillsynsrapport.

Det vore intressant att följa utvecklingen över tid på de olika nivåerna av störning.

Som indikator finns att vi är skyldiga att rapportera de allvarligaste till Kommissionen och ENISA – där finns statistik.

Skulle PTS kunna dra slutsatser och se skillnad på de olika orsakerna avgrävning, tredje part etc?

PTS robusthetshöjande åtgärder ser ju till detta.

- **Kommande tillsynsarbete**

På PTS webbplats finns vår tillsynsplan för 2018-2019. Planen är tvåårig men uppdateras varje år och publiceras i december.

Vi har en pågående tillsyn kring configurationshantering där fokus ligger på att titta på hur man jobbar med förändringshantering. Två planlagda ärenden och ett händelsestyrt är igång.

Större operatörer träffar vi mer regelbundet men nu ska vi granska driftsäkerhet hos små och medelstora operatörer, stadsnät och kommunikationsoperatörer. Vi börjar planlägga under våren. Senare i höst ska vi starta tillsyn om riskanalyser. Processen och hur man genomför ska granskas. Därutöver blir det händelsestyrd tillsyn.

Fråga:

Har PTS rekommenderat någon standard för riskanalys?

Det finns etablerade standarder men vi säger inte vilken som vi tycker är den bästa. Vi vill inte detaljstyra er utan ni får visa på vilket sätt ni jobbar.

3. Statusuppdatering om översynen av PTS föreskrifter avseende incidentrapportering

Vi börjar närma oss att bli klara med konsekvensutredningen och snart kommer vi till den formella processen för ändring av föreskrifter (se bifogad presentation). Vi tror att remissen till er kommer att komma innan sommaren. Uppdaterade regler kan tänkas träda i kraft i slutet av 2018.

PTS har titta på hur rapportering gått till och sett att vi kan göra vissa justeringar. Vi har fått förnyade driftsäkerhetsföreskrifter och tanken är att använda samma termer i båda föreskrifterna för att förenkla. I samband med att remissen går ut kommer ni att få se konsekvensutredningen också. Det kommer inte att komma någon särskild vägledning utan det får bli allmänna råd i föreskriftstexten om det behövs.

4. Internationella regelverk och samverkan

- **Direktivöversynen**

Trilogförhandlingarna fortsätter. Kommissionen lämnade lagförslag i september 2016 till rådet och EU-parlamentet. Rådet tillsätter arbetsgrupper och diskuterar och lämnar synpunkter. Parlamentet tillsätter rapportör. Det tar längre tid i rådet. I Sverige är det Näringsdepartementet som sköter det här. Förhandlingarna är nu i slutskedet och när allt är klart är implementeringstiden sedan 1-2 år.

Fråga:

Hur är viljan att harmonisera hela EU. Kan staterna ha egen lagstiftning som går utöver?

Man försöker harmonisera så mycket som möjligt. ENISA har till uppgift att ta fram vägledningar för att harmonisera och hur man tolkar. Dagens art. 13a har inspirerat NIS-direktivet som nu inspirerat tillbaka in i koden. Man får en definition av säkerhet. Det ligger i tiden att göra det här och det finns ganska mycket samsyn. Kommer inte leda till en ökad harmonisering kring vad som anses vara en störning. Trösklar blir inte gemensamma för alla länder.

- **Senaste ENISA art.13a-möte**

Gruppen arbetar med informations och säkerhetsfrågor och träffas tre gånger per år. Deltagarna kommer från regleringsmyndigheter. Man utbyter erfarenheter och jobbar med vägledningar och hur de olika artiklarna och vissa begrepp ska tolkas. ENISA tar fram en hel del undersökningar. Bl.a. SS7 där vi varit med. Vi är flitiga att lämna synpunkter. Senaste mötet var i Wien och då var operatörerna välkomna första dagen. Dag 2 var bara för representanter från regleringsmyndigheterna.

Fråga:

När är nästa gång operatörerna är välkomna?

Det brukar vara vid mötet i februari varje år. Sverige är värdland 2019 så det kanske är enklare att delta när mötet är här. Vill ni vara med på sändlistan hör av er till PTS.

- **PTS arbete med NIS**

NIS-direktivet antogs i juni 2016. Det beskriver åtgärder som ska genomföras inom EU med syfte att minska sårbarheter och höja säkerheten i digitala tjänster och för samhällsviktiga tjänster inom sju sektorer. Den 1 augusti kommer en ny lag om informationssäkerhet för leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster träda i kraft. Nya säkerhetskrav ställs och PTS föreslås bli en av tillsynsmyndigheterna. Se mer detaljer kring detta och vilka aktörer som föreslås omfattas av respektive är undantagna från den svenska NIS-lagen i bifogad presentation. PTS arbetar med ett införandeprojekt på PTS som inriktas på om vi får tillsynsansvar och ev. föreskrifter. Det skulle ha varit klart i maj men är inte det och kommer inte bli heller. Lagen träder i kraft 1 augusti och sen ska MSB göra föreskrifter som de sagt ska vara klara 1 nov. MSB är samordnande för NIS-lagen och de som kommer att ta emot incidentrapporter från alla sju sektorerna.

Fråga:

Träffas molntjänster av NIS?

Det står att om ett företag omfattas av LEK så är det undantaget men de menade nog verksamhet som inte omfattas, så vi får se. Kommissionen har sagt att man inte föreställt sig att hela företaget ska ställas utanför för att någon del omfattas av LEK.

- **Förevisning av e-tjänsten för incidentrapportering**

PTS vill påminna att tjänsten finns. Anmälan görs genom att fylla i en blankett med vilka som har rätt att rapportera. Enkel, effektiv och renodlad var målet när vi utvecklade tjänsten. Det är möjligt att skapa ett utkast som man kan redigera innan man skickar in till PTS. En enkel förevisning av e-tjänsten gjordes.

Inledande rapport ska idag göras när incidenten är avhjälpd. Vi kommer nu säga dagen efter att den har inträffat då det är mer tänkt att vara ett efterarbete. Kompletterande rapport innehåller fler fält. Har man tillräckligt många uppgifter kan man lämna det från början. Om man använder e-tjänsten kommer inga uppgifter saknas i rapporten.

Kommentarer/frågor:

Det finns ett fel i datumfälten som upplevs som irriterande. Det blir rött och man måste ändra.

PTS tar med sig och rättar till.

Kan man uppdatera inledande rapport i senare skede om det framkommer flera detaljer?

Ja, man kan gå in i den gamla.

Hur ser rapporten ut om man begär ut handlingen?

Förfarandet skiljer sig inte åt, det följer samma rutin som för en som är inskickad. Vi skickar alltid förfrågan till operatören om sekretess innan utlämnande.

Det vore bra om det fanns fält för oss vid inrapportering att ange att vi önskar sekretess.

Frågan är hur viktigt det är eftersom vi alltid frågar er i alla fall.

Är det en störning om man haft begränsningar i möjligheten att nå 112?

PTS tycker att det är en störning då det inneburit svårigheter för era abonnenter att ringa i ert nät.

5. PTS arbete med säkerhetsskydd

En ny säkerhetsskyddslag föreslås träda i kraft den 1 april 2019. En övergripande beskrivning av vad som kommer påverka sektorn elektronisk kommunikation är att lagen innehåller krav på skydd av säkerhetskänslig verksamhet, säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och andra uppgifter som

gäller säkerhetskänslig verksamhet. Den tydliggör skyldigheterna för den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och gäller både statlig och privat verksamhet.

Verksamhetsansvaret för säkerhetskänslig verksamhet utökas. Begreppet säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter tillkommer och är indelat i fyra klasser. Även tystnadsplikt vid deltagande i säkerhetskänslig verksamhet tillkommer. Privat verksamhet behöver göra fiktiv granskning enligt OSL för att veta om de har säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i sin verksamhet och i så fall ingå säkerhetsskyddsavtal. Här kommer PTS att behöva stötta.

Vad gäller placering i säkerhetsklass så behålls klasserna 1-3 men §14 (skydd mot terrorism) försvinner. Det kommer ligga på PTS att inplacera tjänster i säkerhetsklass. Man ska kunna visa att inga andra lämpliga åtgärder finns än att placera i säkerhetsklass.

Nuvarande tillsynsstruktur behålls i väntan på ”Utredningen om vissa säkerhetsskyddsfrågor” som ska vara klar den 31 oktober. En direkt effekt av lagen är utformad som den är, är att Säpos föreskrifter kommer gälla för alla. PTS tror att vi kommer behöva meddela kompletterande föreskrifter för vår sektor.

Se mer detaljer kring ovanstående i bifogade presentation.

Fråga:

Kommer beslut av §14 att automatiskt gå över till klass 3?

Ja.

6. PTS arbete med totalförvarsplaneringen

– försvarsplanering samt delrapport om totalförsvaret

Många har reagerat på formuleringen ”ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas” i försvarsberedningens delrapport om totalförsvaret ”Motståndskraft”. Många i regeringskansliet var oense om formuleringen. Det är en pågående utredning vars slutbetänkande ska lämnas senast 14 maj 2019.

Idag finns det många indelningar i kommuner, landsting etc. Detta kommer troligen harmoniseras på något sätt för bättre samverkan och ledning. Näringslivet berörs och man föreslår bildandet av ett Näringslivsråd. En ny målhierarki föreslås liksom ett nytt ledningssystem i totalförsvaret. I det föreslagna ledningssystemet byter bevakningsansvarig myndighet namn till beredskapsmyndighet. Nytt är också att det regionalt föreslås en civilbefälhavare. Mer detaljer kring ovanstående samt en förklaring hur en tänkt sektorsmyndighet ska fungera finns i bifogad presentation.

På www.regeringen.se finns en sammanfattning på 20 sidor där man tar fram det mest väsentliga i delrapporten.

- **Pågående arbete med totalförvarsplaneringen**

Dialogmöten har genomförts med sektorn kring totalförvarsplaneringen. Underlag lämnades in 30 april till FM och MSB. I februari 2019 kommer vi få någon form av slutrapport från regeringen. Saker vi arbetar med är målarbete, övergripande planering och handlingsplan, uppdatering av föreskrift 95:1 som bygger på gamla telelagen och behöver justeras så den går mot LEK istället. Dialogmöten är nödvändiga för att få er input och kunna göra en ny föreskrift för civilt försvar. Vi ska också identifiera möjliga robusthets- skyddsåtgärder.

PTS har talat med Netnod om hur man ska få webbaserade tjänster att fungera bättre i Sverige. Vid övningar, t.ex. Telö, har det framkommit att det finns mycket tjänster som bara finns i en del av Sverige. Frågan hur man ska arbeta har tagits upp med Sunet. Under 2018 ska det undersökas om man kan bygga lokala lösningar och vilka tekniska lösningar som kan göra .se bättre.

Reservel, drivmedelsdepåer etc. diskuteras också. Vi ska också göra en RSA för höjd beredskap både för sektorn och vår egen myndighet. Kan vara så att PTS behöver stämma av vissa skrivningar, i det vi fått från dialogmötena, som vi tänker använda.

En av de saker vi ska göra enligt PTS regleringsbrev är att senast den 31 december 2018 ha krigsplacerat den personal som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Sektorn kan inte krigsplacera men ni kan undanta personal och vi kommer säkert återkomma till er i frågan.

De områden vi ska prioritera finns listade i bifogad presentation.

Frågor:

Har man rätt att få ut listor från FM om vilka personer som är krigsplacerade?

PTS kommer gå ut med vägledning. TRM (Totalförsvarets rekryteringsmyndighet) kommer återkomma till er med vad personen är placerad som. Ni kan sedan ta en dialog med polisen, försvarsmakten. Ni behöver veta vilken personal som är viktig för er verksamhet.

Omfattar det även underleverantörer?

Troligen kommer sektorsansvaret sträcka sig längre ner till underleverantörer. När ni skriver avtal så behöver ni redan där ha försäkrat er om den personal ni behöver under höjd beredskap att de kan utföra arbetet.

När ska operatörerna ha listan klar?

Det finns i dagsläget inget sista datum men det vore bra till slutet av året. Frågan diskuterades på Telö 17.

7. Övriga frågor och funderingar

- Information om nytt säkerhetsforum

En arbetsgrupp hos PTS har tagit fram ett förslag om ett forum där man för ihop integritet och drift och kanske även totalförsvaret m.m. Vi behöver fånga upp lite större frågor och det finns med i förslaget att vi ska bjuda in MSB, FM m.fl. Forumet kan se olika ut från forum till forum. Det blir i så fall ett större forum som kanske sträcker sig över en heldag en gång per år. Det kanske även ska vara möjligt att delta via Skype eller att forumet webbsänds. Mejla gärna era tankar kring detta till ansvarig för forumet på PTS. Det ska vara ett forum som ni ska vilja gå på.

8. Avslutning

Mötet avslutades med ett tack till alla deltagare.